Cluj-Napoca

Specialități diferite, o preocupare comună. Medicina sexualității

A devenit o tradiție ca Asociația pentru Medicina Sexualității din România (AMSR) să organizeze anual o conferință națională, ocazie cu care medici din diverse specialități clinice, împreună cu psihologi, psihanaliști sau psihoterapeuți, să se reunească sub cupola unor „pasiuni" comune: sexologia, consilierea relației intime de cuplu și medicina sexualității. Afiliată la *European Society of Sexual Medicine* (ESSM) din anul 2005, AMSR (înființată în 2000 sub denumirea de Asociația Română pentru Disfuncție Erectilă – ARDE) este o organizație nonguvernamentală, apolitică și nonprofit, multidisciplinară, academică și științifică, dedicată studierii funcțiilor și disfuncțiilor sexuale masculine, feminine și de cuplu.

După un periplu de zece ani prin diverse centre din țară, cea de **a XI-a Conferință Națională de Medicina Sexualității** cu participare internațională s-a desfășurat între 8 și 10 aprilie 2011 la **Cluj-Napoca,** vechea *civitas princeps* a Transilvaniei.

Programul științific al conferinței naționale a cuprins trei sesiuni de comunicări științifice, patru ateliere interactive de lucru, trei conferințe invitate, două sesiuni de cursuri paralele, o sesiune de postere și două simpozioane-satelit. La acestea s-a adăugat prelegerea susținută, prin tradiție, de președintele conferinței.

Valoarea programului științific a fost girată și de participanți de certă valoare academică: prof. dr. Ioana Micluția, prof. dr. Ioan Coman, prof. dr. Viorel Bucuraș, prof. dr. Voichița Mogoș, prof. dr. Florin Tudose, prof. asoc. dr. Nicolae Calomfirescu, conf. dr. Simona Negreș, conf. psih. dr. Diana Lucia Vasile, dr. Dana Stoian, psih. dr. Augustin Cambosie, psih. dr. Ștefania Miclea ș.a.

Sesiunea *„Expert Lecture"* a deschis seria de prezentări științifice și a conținut următoarele prezentări: *Disfuncția erectilă iatrogenă: cauze și mecanisme* (I. Coman, D. Porav-Hodade), sinteză a riscului de disfuncție erectilă reprezentat de actul medical în sine (evaluare, farmacoterapie, terapii invazive, monitorizare insuficiente etc.); *„Spune-mi ce mănânci ca să-ți spun ce funcție erectilă ai"* (V. Coca), analiză a datelor din literatură referitoare la relația dintre alimentație sau componentele culinare și riscul de disfuncție erectilă; *Rolul actual al ecografiei peniene în diagnosticul disfuncției erectile* (Z. Spârchez), prezentare ilustrată sugestiv cu imagini de ecografie Doppler a arterelor cavernoase în diverse tehnici, cu aprecierea prognostică a importanței acestei forme de evaluare; *Factori de rezilienţă la femeile cu traume sexuale* (Diana L. Vasile), o analiză a potențialului și a metodelor de psihoterapie, recuperare și resocializare a femeilor abuzate sexual; *Învățământul postuniversitar în sexologie în România* (Ioana Micluția), prezentare care a trecut în revistă metodologia cursului masteral în sexologie și a argumentat oportunitatea acestei forme de învățământ pentru specialiștii cu preocupări în medicina sexualității; *Sexul și criza* (Fl. Tudose), o sinteză a relației dintre factorii socio-economici cu deprecierea calității vieții materiale și riscul de tulburare a funcției sexuale și/sau a relației de cuplu.

A urmat ceremonia de deschidere oficială a lucrărilor conferinței, care după tradiționalele mesaje a continuat cu sesiunea dedicată conferinței președintelui, în cadrul căreia a avut loc prezentarea dr. Vasile Coca – *Disfuncția erectilă ambientală*, conținând date din literatură referitoare la tulburările de performanță erectilă și funcție reproductivă apărute ca urmare a acțiunii nemijlocite a unor factori poluanți din mediul înconjurător, după expunere prelungită, profesională sau accidentală.

Comunicarea *LUTS, Sexualitate, Cuplu*, a prof. asoc. dr. N. Calomfirescu, a avut ca subiect interrelația dintre simptomatologia urinară joasă, disconfortul indus de aceasta în cadrul actului sexual și tulburarea relației de cuplu. Au fost analizate și modalitățile moderne de tratament ale LUTS, în așa fel încât ambientul intimității cuplului să poată fi restabilit.

În cadrul conferinței invitate care a urmat, prof. dr. Viorel Bucuraș a prezentat personalitatea științifică a prof. dr. Juza Chen, președintele Societății pentru Medicina Sexualității din Israel, membru în Comitetul Științific al ESSM, care a prezentat, în continuare, lucrarea *Disfuncții sexuale feminine – tulburări de libido,* în care a analizat etiopatogeneza și tratamentul tulburărilor prin diminuarea dorinței sexuale la femei.

În încheierea primei zile, în cadrul unui simpozion-satelit moderat de prof. asoc. dr. N. Calomfirescu – *Parametrii de eficacitate a terapiei cu PDE 5 inhibitori*, reprezentanți ai acestei clase de medicamente au fost evaluați de prof. dr. Voichița Mogoș, prof. dr. I. Coman și prof. dr. V. Bucuraș.

A urmat ziua „plină" a conferinței, care a debutat cu două *Cursuri paralele*, desfășurate în ambele săli și în același interval orar. Temele abordate au fost: *Aspecte clinice în ejacularea precoce* (R. Mihalca, Simona Fica), *Terapia cu testosteron la bărbatul vârstnic, rațiuni și beneficii* (Voichița Mogoș), *Update în diferențierea sexuală normală și patologică la sexul masculin* (C. Georgescu) și respectiv: *De la caz la caz în abordarea DE* (C. Belinski), *Excesul ponderal: impact asupra sexualității cuplurilor tinere* (Dana Stoian), *Psihologie pentru medici* (A. Cambosie). Cu toate că ora din program a fost una matinală, subiectele prezentate au suscitat interes pentru un număr apreciabil de participanți, interes exprimat și prin discuțiile ulterioare pe marginea tematicii cursurilor.

Un moment important al congresului l-a constituit *Conferința societăților afiliate ESSM,* în care prof. Ateş Kadioğlu, președintele Societății Turce de Andrologie, a prezentat lucrarea *Noutăți în tratamentul bolii Peyronie și priapism.* Primită cu interes de participanți, conferința a constituit o punere la punct cu cele mai noi tehnici de chirurgie în terapia bolii Peyronie, ca și cu abordarea prin tehnici invazive de urologie a tratamentului priapismului. Reputat urolog, membru în consiliul ESSM, autor a numeroase articole în literatura internațională de specialitate, prof. dr. Ateş Kadioğlu este în același timp și un specialist de prim rang în chirurgia urologica andrologică, împărtășirea experienței sale în acest domeniu fiind așteptată și urmărită cu interes.

Cele două ateliere interactive care au completat programul au conținut interesante subiecte de dezbatere: *Beneficiile terapiei injectabile cu testosteron: viziune interdisciplinară* (N. Calomfirescu, V. Coca); *Diferența început/prezent în terapia DE* (A. Cambosie, Simona Negreș, N. Calomfirescu); *Comunicarea medic–pacient, o problemă permanentă* (B. Grosu); *Psihoterapia – complement sau alternativă a terapiei somatice* (A. Cambosie, Anca Donțu, Cătălina Drăgulănescu, Cristina Dinu, Genoveva Teleki). Abordarea unui stil deschis de prezentare, sub forma unui cvasi-dialog cu participanți din sală, a contribuit la o mai activă implicare a auditoriului prin comentarii și completări pertinente. Această metodă sperăm să constituie un bun precedent pe care să-l valorificăm și în viitor.

A urmat *Conferința ESSM,* susținută de dr. Béatrice Cuzin, membră a comitetului executiv ESSM, șefa Secției de Andrologie din Departamentul de Urologie și Transplant Renal al Spitalului „E. Herriot" din Lyon, Franța. Președintă a Congresului ESSM din 2009, membră a mai multor comitete internaționale de consens în disfuncția erectilă, membră a boardului editorial al unor importante reviste medicale de profil precum *Journal of Sexual Medicine, Sexologie (European Jounal of Sexology and Sexual Health)* și a unor prestigioase organizații internaționale, dsa a susținut o prezentare despre relația disfuncție erectilă–ejaculare precoce din perspectiva etiopatogenetică *versus* cea de aglomerare comorbidă. Sugestii terapeutice și priorități în tratamentul acestor forme de disfuncție sexuală masculină au constituit de asemenea subiecte dezbătute în conferința dsale.

Simpozionul-satelit *Rolul preferinței în terapia disfuncției erectile,* în cadrul căruia Diana Lucia Vasile și N. Calomfirescu au „dialogat" din perspectiva psihologului și urologului pe tema orientării pacienților din punct de vedere subiectiv, partenerial, farmacologic sau social către una sau alta din formele de tratament medicamentos pentru disfuncția erectilă, a ajuns la concluzia că eficacitatea unui preparat din această categorie este percepută, atât de către medic, cât și de pacient, și prin prisma duratei sale de acțiune.

Adunarea generală a AMSR a deschis cea de-a treia zi a lucrărilor. Sesiunea de postere a trezit un interes deosebit, dovedindu-se un real succes prin larga posibilitate de dezbatere științifică pe care a indus-o. Se pare că discuția directă pe marginea prezentării subiectului, metodei și rezultatelor, împreună cu asistența, a antrenat o extrem de constructivă atitudine. O evaluare „neoficială" pe care am întreprins-o după încheierea sesiunii a relevat valoarea absolută a acestui mod de abordare a materialului științific prezentat. Sunt încredințat că, pe acest fond, acordarea premiului AMSR pentru lucrarea *Evaluarea disfuncțiilor sexuale la pacienții oncologici tratați prin chimioterapie, radioterapie și/sau chirurgie oncologică* – Carmen Țintilă, Bogdan Țintilă, Ioana Micluția, de la Clinica Psihiatrie III Cluj-Napoca, a fost o recunoaștere obiectivă a aportului științific original adus de cercetarea respectivă.

În continuare, participanții au fost incitați de prezentarea *Stimularea sănătății la pacienții cu tulburări sexuale* a Dianei Vasile, în care personalitatea pacientului a fost disecată psihanalitic în trei structuri autonome: bolnavul, sănătosul și luptătorul. Este o adevărată artă să știi, ca investigator și apoi ca terapeut, cui din cei trei i te adresezi preponderent, în funcție de moment. Pentru că, dacă nu ești capabil s-o faci, conlucrarea cu psihologul crește enorm beneficiul clinic pentru persoana în cauză.

Două sesiuni de comunicări au încheiat programul științific al conferinței. Prima a avut ca subiect de dezbatere veriga neuropată și patogeneza disfuncției erectile. Vasile Coca a prezentat *DE neurogenă: beneficiile clinice ale farmacoterapiei patogenetice.* O serie de medicamente din categoria produselor cu efect neurotrop (benfotiamina și acidul α-lipoic) s-au dovedit astfel utile ca tratament asociat la administrarea prealabilă a unor inhibitori de PDE 5 sau/și substituția testosteronică. Prezentarea a descris o serie de mecanisme prin care sistemul nervos controlează funcția erectilă, precum factorii de risc inductori de disfuncție erectilă neurogenă. Cea de-a doua sesiune a cuprins trei prezentări: *Rolul medicului de familie în screeningul și managementul disfuncției erectile* (I. Coman, C. Manea), *Determinanți ai întârzierilor erotice* (Ioana Micluția) și *Partenerii din umbră ai disfuncțiilor sexuale* (Ștefania Miclea).

Decernarea Premiului „Eusebiu Zbranca" al AMSR dnei dr. Carmen Țintilă și colab., urmată de concluziile formulate de președintele conferinței împreună cu președintele AMSR și de anunțul viitoarei conferințe (19–22 aprilie 2012, București), au încheiat programul acestei reuniuni.

Dr. Vasile COCA,
președintele Conferinței AMSR 2011

Realizări și realități...

La finalul conferinței de la Cluj-Napoca, am discutat cu dl **prof. asoc. dr. Nicolae Calomfirescu**, președintele AMSR, despre noutățile manifestării din acest an, dar și despre reușitele și provocările medicinii sexualității din România.

– Domnule profesor, care au fost coordonatele esențiale ale celei de-a XI-a ediții a Conferinței Naționale de Medicină a Sexualității?

– Întâi de toate, această conferință, cu care pășim în al doilea deceniu de existență profesională, este prima care n-a avut o temă prestabilită, ceea ce a fost un experiment și pentru noi. Am considerat benefic ca asociația noastră interdisciplinară și nehegemonică să se elibereze de figuri impuse, așa că am trecut la figuri libere, ceea ce a dat o libertate mai mare de contribuție. Un subiect abordat pentru prima oară la AMSR a fost comunicarea medic–pacient pe probleme de sexualitate. Tot în premieră s-a vorbit despre algoritmul terapeutic în cazul indeciziei de gen la băieți, cei care au modificări de identitate sexuală. L-am invitat special pe dl **prof. dr. Juza Chen**, din Israel, să vorbească despre scăderea dorinței sexuale la femeie. Iar la această conferință, partea de psihologie, cea relațională, de comunicare a primit mai multă atenție, pentru că în relația medic–psiholog există momentan o prăpastie, iar noi dorim să încurajăm cooperarea, să creăm echipe. Președintele conferinței din acest an, dl **dr. Vasile Coca**, a ținut o prezentare deosebită, bazată pe o muncă de cercetare excepțională, despre disfuncția erectilă ambientală, adică DE cauzată de tot ce ne înconjoară. Concluziile sunt dezastruoase, în fiecare secundă murim câte puțin prin ceea ce bem, mâncăm, respirăm, deci să nu ne mai mirăm că avem cancere și infertilitate. Pentru prima oară, comunicările științifice n-au mai fost verbale, ci sub formă de postere, lucru prin care am vrut să încurajăm rigurozitatea. O noutate de altă natură este că începând cu această ediție, premiul AMSR, decernat anual, va purta numele regretatului profesor **Eusebiu Zbranca**. Profesorul Zbranca a fost un mare sprijinitor al sexologiei și al AMSR, s-a luptat ca sexologia să apară ca specialitate pentru endocrinologi, ginecologi, urologi, iar odată cu trecerea sa în eternitate, am considerat că prin acest gest îi aducem un omagiu potrivit.

– Care ar fi caracteristicile pacientului român cu disfuncții sexuale?

– Problema sexualității este peste tot una rușinoasă, care intră foarte ușor în zona folclorului și a derizoriului, iar amestecul genitalului cu urinarul este dintotdeauna deranjant. Dar chiar și-n această privință ne deosebim de alte națiuni. Una este să stai de vorbă despre acest subiect cu un francez și alta cu un român, iar lucrul acesta rezultă și din consumul

de produse de curățenie, și din dimensiunea rețelei de apă curentă la suta de mii de locuitori. România are întâi de toate niște probleme structurale, care duc la neglijență din partea cetățenilor și în privința sexualității. În plus, la noi totul se vinde pe baza unor sexisme ieftine, de prost gust, care blochează adevăratele probleme, adevăratele dezbateri.

– Această abundență a sexului în mass-media nu crește măcar gradul de informare și de deschidere al românilor pe acest subiect?

– Prea mult sex consumat prin ziare sau pe ecran devine culpabilizant, inhibitor, creează standarde și așteptări false. La nivelul colocvial, al bancurilor, românul este foarte deschis, dar la nivel personal este închis, de aceea, când are o problemă, el preferă să meargă direct la farmacie, nu la medicul care-l întreabă despre erecție, ejaculare, număr de contacte etc. Suntem într-o fază de superficialitate relațională care frizează lipsa de informare, la noi oamenii nici nu cunosc cum funcționează, cum sunt alcătuiți. Pentru bărbați, de pildă, sexualitatea este un lucru care trebuie să meargă tot timpul la randament maxim, ceea ce-i fals. Iar la medic, pacientul vine în căutarea unui tratament, a unei pastile, când de multe ori problema lui nu este organică, ci relațională, pentru care are nevoie de consiliere.

– Ce s-a schimbat totuși în bine în acești 11 ani de activitate ai asociației?

– Lucrurile s-au îmbunătățit mai ales în privința medicilor, în sensul că tot mai mulți medici, mai ales cei tineri, își întreabă pacienții despre aceste probleme, ceea ce-i foarte bine. Populația însă este manipulată de tabloidele pline de sexism ieftin, care nu educă. Este nevoie de un efort trasgenerațional de educație, cu informație corect structurată pentru toate nivelurile, de la școala elementară până la facultate. Iar un astfel de program ar trebui să se desfășoare vreo 10 ani ca să putem vedea rezultatele peste 15.

Dr. Mihail CĂLIN